

Nederlands KSE 1 - NE1

- Kandidaten kunnen hun eigen naam en adres lezen.
- Kandidaten kunnen op eigen naam binnenkomende post in grote lijnen begrijpen en er adequaat op reageren.
- Kandidaten kunnen aan de hand van borden de weg vinden in een hun onbekende omgeving.
- Kandidaten maken gebruik van de combinatie beeld en tekst.
- Kandidaten lezen de krant globaal op basis van illustraties, koppen, bekende woorden en zinnen en voorkennis over de inhoud.
- Kandidaten achterhalen wat voor soort informatie teksten bevatten en wat het belang ervan is voor hen zelf. Zij kunnen voor hen geschreven teksten precies lezen.
- Kandidaten kunnen hun eigen naam en adres en overige veelvuldig gevraagde personalia (over)schrijven en/of correct invullen op formulieren.
- Kandidaten kunnen gedachten verwoorden om op te (laten) schrijven. Zij ordenen gegevens voor zichzelf en schrijven ze zodanig in trefwoorden op, dat zij ze daarmee niet vergeten.
- Kandidaten kunnen in informele situaties iets opschrijven dat voor een ander bestemd is.
- Kandidaten maken een kort schriftelijk verslag voor zichzelf met behulp van aantekeningen.
- Kandidaten kunnen eigen ideeën, ervaringen en fantasieën onder woorden brengen en erover schrijven.
- Kandidaten kennen het begrip spelling en kunnen de volgende spellingsprincipes toepassen:
 1. weten dat zij met spelling rekening moeten houden met spellingregels
 2. schrijven veel voorkomende éénlettergrepige en samengestelde klankzuivere woorden correct
 3. kunnen hun eigen naam en adres correct spellen
 4. gebruiken hoofdletters in eigennamen, plaatsnamen en aan het begin van een zin
 5. gebruiken een punt aan het eind van een zin
 6. passen strategieën toe om moeilijke woorden op te schrijven: goed luisteren naar een woord en opschrijven wat je hoort, opzoeken in een zelf aangelegde woordenlijst, op klad verschillende schrijfwijzen uitproberen, deel voor deel schrijven, vragen aan een ander.

Nederlands KSE 2 - NE2

- Kandidaten kunnen binnenkomende post begrijpend lezen en er kritisch en adequaat op reageren.
- Kandidaten kunnen allerlei schriftelijke bronnen van informatie hanteren.
- Kandidaten ervaren dat lezen plezierig is en voor hen persoonlijk waardevol kan zijn en kiezen zelf teksten die zij leuk, boeiend of interessant vinden.
- Kandidaten kunnen zelfstandig de weg in kranten en tijdschriften vinden en kunnen deze naar gelang hun eigen belangstelling en interesse globaal of precies lezen.
- Kandidaten kunnen informatie opzoeken in lopende teksten, die specifieke informatie bevatten; zij kunnen die informatie gebruiken in hun dagelijks leven.
- Kandidaten kunnen vaak voorkomende formulieren invullen en zelfstandig hun financiële huishouding beheren.
- Kandidaten ordenen en noteren zelfstandig gegevens voor persoonlijke en zakelijke doeleinden.
- Kandidaten schrijven zelf brieven en kaarten aan vrienden en bekenden en schrijven ook meer formele brieven.
- Kandidaten doen schriftelijk verslag van situaties, gebeurtenissen en gevoelens die zij meemaken en ervaren.
- Kandidaten brengen eigen ideeën, ervaringen, waarnemingen en fantasieën onder woorden en schrijven deze op en afhankelijk van het schrijfplezier dat ze hiermee ervaren, maken ze de keuze om zelf schrijven in hun leven te integreren.
- Kandidaten kunnen de meeste basale spellingsregels correct toepassen:
 1. voldoen aan de spellingseisen van niveau 1
 2. schrijven de tweeklanken ie, ei, ij, oe, eu, ui, au, ou, ng, nk, ch in veel voorkomende woorden correct (voorbeeld: hij, zij, zei, wij, wei, tijd, ijs, reis, rijden, auto, zoen, neus, uit, auto, koud, lang, denk, lach, e.d. moet goed geschreven worden)

3. schrijven in woorden de medeklinkercombinaties aan het begin van een woord (bijvoorbeeld sch, spr, str, schr) en aan het eind van een woord (bijvoorbeeld rt, rts, lf, rp, lg) zonder fouten
4. passen de volgende spellingregels foutloos toe:
 - open en gesloten lettergreep (hakken - haken)
 - d/t en b/p aan het eind van een woord (d,t nog niet bij voltooid deelwoorden);
 - de meervoudsregel op -en en -s
 - de stomme e in -lijk en -ig; de stomme e in de -e(n) uitgang aan het eind van een woord: lopen, paarse; en in de voorvoegsels ge-, be-, ver-
 - schrijven de f en de v, de s en de z goed in veel voorkomende woorden: fiets, vier; zon, sla
 - gebruiken hoofdletters en punten, komma's en vraagtekens correct
 - passen strategieën toe om correct te spellen: aan anderen vragen, woorden opzoeken in een (eigen)woordenlijst en / of in een woordenboek, op klad verschillende schrijfwijzen proberen.

Nederlands KSE 3 - NE3

- Kandidaten kunnen de leesstrategieën 'globaal, zoekend en precies lezen' zelfstandig toepassen bij verschillende tekstsoorten. Zij maken daarbij gebruik van ondersteunende strategieën om moeilijke tekstgedeelten te overwinnen en relaties in een tekst te onderkennen.
- Kandidaten kunnen voor het lezen van een (verhalende) informatieve tekst een leesvraag (of meerdere leesvragen) bepalen; zij passen hun leesstrategie aan deze vraag aan; zij bepalen afhankelijk van de leesvraag, wat voor hen relevante informatie is; zij kunnen deze informatie vinden in de betreffende tekst; zij kunnen deze informatie begrijpen en hierop kritisch reflecteren.
- Kandidaten kunnen instructieteksten lezen, begrijpen en kunnen deze omzetten in (de bedoelde) handelingen.
- Kandidaten ervaren dat lezen plezierig en waardevol kan zijn. Zij geven een gefundeerd oordeel over een gelezen tekst.
- Kandidaten kunnen studieteksten op zo'n manier verwerken, dat zij de informatie uit de teksten kunnen achterhalen, begrijpen en onthouden; zij maken hierbij doelgericht gebruik van steunhandelingen zoals samenvatten, aantekeningen maken en vraag en antwoord formuleren.
- Kandidaten kennen de verschillende fasen in het schrijfproces. Zij kunnen verschillende technieken hanteren die in deze fasen nodig zijn bij het schrijven van informatieve teksten.
- Kandidaten schrijven zelf brieven en kaarten aan vrienden en bekenden en schrijven ook meer formele brieven.
- Kandidaten kunnen formele brieven duidelijk en leesbaar schrijven. Daarbij worden conventies ten aanzien van uiterlijke verzorging toegepast.
- Kandidaten kunnen hun ervaringen, gedachten, kennis en inzichten goed onder woorden brengen en kiezen hiervoor een geëigende vorm.
- Kandidaten kunnen samenvattingen en verslagen schrijven, die door de gemiddelde lezer zonder moeite gelezen en begrepen kunnen worden.
- Kandidaten leggen informatie en afspraken voor zichzelf schriftelijk vast, in formele en minder formele situaties. Zij kunnen van deze aantekeningen een korte, samenhangende tekst maken die ook begrijpelijk is voor derden.
- Kandidaten kunnen de meest voorkomende spellingsregels correct toepassen:
 1. voldoen aan de spellingseisen van niveau 2
 2. schrijven de volgende meertekenklanken correct: aai, ooi, ieuw en eeuw
 3. passen de regels voor de werkwoordsvormen in de tegenwoordige tijd en in de voltooid tijd correct toe: d,t,dt
 4. schrijven de c aan het begin van een woord correct in veel voorkomende woorden: cursus, citroen, crisis, cel
 5. passen de volgende regels correct toe: mij/mijn, na/naar, toe/toen, liggen/leggen, kennen/kunnen
 6. schrijven veel voorkomende woorden afkomstig uit andere talen correct (baby, jam, pizza, computer, chip, ski)
 7. schrijven de s/z en f/v goed in veel voorkomende woorden waarbij deze letter verandert in de meervoudsvorm: huis - huizen; golf - golven
 8. hanteren het woordenboek of groene boekje om de juiste schrijfwijze van woorden te

- achterhalen
9. kunnen omgaan met de spellingcorrector in een tekstverwerkingsprogramma.

Nederlands KSE 4 - NE4

- Kandidaten kunnen afhankelijk van hun lezersdoel verschillende soorten informatieve teksten zelfstandig lezen (begrijpen en interpreteren); zij maken hierbij gebruik van de relaties binnen de tekst en kunnen zelf relaties leggen met eigen inzichten, kennis en ervaringen; zij kunnen vragen over en naar aanleiding van de tekst correct beantwoorden; zij geven de hoofdgedachte van een gelezen tekst in eigen woorden weer.
- Kandidaten kunnen studieteksten op zo'n manier verwerken, dat zij de informatie uit de teksten kunnen achterhalen, begrijpen en onthouden; zij maken hierbij doelgericht gebruik van steunhandelingen zoals samenvatten, aantekeningen maken en vraag en antwoord formuleren, aangevuld met boom- en stroomschema's maken, rubriceren en categoriseren.
- Kandidaten bespreken door hen gelezen fictie met derden; zij schenken hierbij aandacht aan de soort fictie, schrijfstijl van de auteur, personen, inhoud, de relatie met de context en de waarde van het gelezen werk.
- Kandidaten kunnen een gegeven probleemstelling, gegeven informatie of een gegeven titel schriftelijk uitwerken tot een leesbare tekst voor een bepaald publiek en weergeven in een formulier.
- Kandidaten kunnen een door hen gedaan onderzoekje schriftelijk presenteren.
- Kandidaten brengen hun ervaringen, gedachten, ideeën, fantasieën, kennis en inzichten goed onder woorden en kiezen hierbij een geschikte vorm en een geschikt genre.
- Kandidaten hebben inzicht in de maatschappelijke, culturele en politieke aspecten van taal en taalgebruik op zo'n manier dat zij het Nederlands als communicatiemiddel gebruiken in formele en informele taalgebruikssituaties.
- Kandidaten begrijpen en interpreteren beeldtaal als communicatiemiddel; zij kunnen zich een oordeel over beeldtaal vormen en adequaat reageren.
- Kandidaten hebben inzicht in de structuur van geschreven en/of gesproken taal; zij kunnen zinnen redkundig ontleden (zinsdelen, persoonsvorm, werkwoordelijk en naamwoordelijk gezegde, onderwerp, lijdend voorwerp, meewerkend voorwerp en bijwoordelijke bepaling) en woordsoorten (zelfstandige werkwoorden, hulp- en koppelwerkwoorden, lidwoorden, bijvoeglijke en zelfstandige naamwoorden, voorzetsels, telwoorden, bijwoorden, voegwoorden, persoonlijk-, aanwijzend-, bezittelijk-, vragend-, wederkerend-, en betrekkelijk voornaamwoord) benoemen.
- Kandidaten kunnen levendige teksten schrijven door te variëren met zinslengten, zinsconstructies en woordgebruik.
- Kandidaten kunnen de spellingregels correct toepassen:
 - kunnen de spellingseisen toepassen zoals geformuleerd op niveau 3
 - kunnen de regels voor de spelling van werkwoordsvormen toepassen
 - kunnen veel voorkomende woorden uit het Frans, Engels en latinismen correct schrijven
 - maken gebruik van de volgende woordtekens in frequent voorkomende woorden: logé, crèche, enquête; van de apostrof ('s-Hertogenbosch), van het afbrekingsteken (afbreking)
 - maken gebruik van de leestekens
 - maken gebruik van tussenletters
 - beheersen de nieuwe spellingregels, zoals ingegaan op 1 augustus 2005.

Redactie

IVIO-Examenbureau
Pascallaan 71
8218 NJ Lelystad

Tel: 0320 - 229920
Fax: 0320 - 229970

Website: www.ivio-examenbureau.nl
E-mail: examenbureau@ivio.nl